

En dag for takknemlighet og ettertanke

Taler

Jonas Gahr Støre

Dato

8 mai 2022

Sted

Nasjonalmonumentet, Akershus
festning

Omstendigheter

Statsministerens tale på frigjøringsdagen

1 Deres majestet,
Deres kongelige høyhet,
Kjære veteraner,
Kjære alle sammen.

5

I dag feirer vi frigjøringen av Norge. 8. mai 1945 kunne vi slippe jubelen løs og feire at fem år med okkupasjon var over.

10 Fem lange år der grunnloven, rettsstaten, menneskerettighetene og
pressefriheten var satt til side.

Selve kjernen i demokratiet vårt.

Vi feiret at vi hadde vunnet friheten tilbake.

15

At vi hadde vunnet over nazismens menneskefiendtlige ideer og idealer.

8. mai er derfor en alvorsstund og en gledens dag - og det er en dag for
takknemlighet og ettertanke.

20

*

Vi takker alle som bidro i kampen for et fritt Norge.

25 De som kjempet i felttoget i Norge i 1940, fra Drøbaksundet til slaget om
Narvik.

30 Krigsseilerne som gjennom hele krigen fikk frem forsyninger og gjorde den allierte seieren mulig.

Alle involvert i motstandskamp og holdningskamp.

35 Allierte soldater, ikke minst fra det vi kjente som Sovjetunionen, der det var både ukrainere og russere, bidro i frigjøringen av Norge.

Mange deltok, ofte med fare for sitt eget liv.

40 Alle fortjener en stor takk.

*

I dag, 77 år etter frigjøringen, kan krigsårene virke langt unna.

45 Tanken på okkupasjon virker fjern.

Samtidig opplever vi i dag en krig i Europa.

50 Et naboland har angrepet et annet.

Det russiske angrepet på Ukraina er i strid med folkeretten.

55 Det er i strid med respekten for andre staters suverenitet og territoriale integritet.

Det er i strid med alle prinsipper for fredelig sameksistens mellom stater.

Norge fordømmer angrepet på det sterkeste.

60 Vi fordømmer angrepene mot sivile.

All ødeleggelsen.

65 All påført lidelse.

*

Bildene vi har sett fra Ukraina er dramatiske, og gjør sterkt inntrykk på oss alle.

70

Fedre som har tatt farvel med kone og barn på togstasjonen uten å vite om de ses igjen.

Drepte sivile i gatene i Butsj.

75

Sykehus, skoler, dyrket mark og bolighus bombet til ruiner.

Hundrevis av mennesker fanget i tunnelene under stålverket i Mariupol.

80

12 millioner ukrainere på flukt. Svært mange av dem barn.

Tenk på dette; 5,5 millioner av de som er på flukt har dratt utenfor Ukrainas grenser.

85

Det er som hele den norske befolkningen skulle forlatt landet i løpet av disse ukene.

*

Det russiske angrepet er ikke bare et angrep på en nabostat.

90

Det er også et angrep på demokratiet.

Et angrep på Ukrainas rett til å ta del i det europeiske fellesskapet som vi så møysommelig har bygget opp etter andre verdenskrig.

95

Et angrep på retten til å bestemme selv som er helt grunnleggende for en suveren stat.

*

100

Norge er ikke part i konflikten, men vi sier klart fra.

Ukraina har rett til å forsvare sitt folk og sin selvstendighet.

Vi har rett og plikt til å støtte Ukraina i denne kampen.

Dette gjør vi sammen med USA og andre europeiske land.

110 Vår støtte er ikke bare lov. Det er det eneste rette å gjøre.

Støtten er viktig for Ukraina.

Men det er også viktig for oss.

115

Derfor er Stortingspresidenten og Norges utenriksminister i Kyiv i dag for å åpne den norske ambassaden og markere 8. mai.

120 For Norge er det helt avgjørende at stormakter ikke kan ta seg til rette uten at det får konsekvenser.

Alle land - både store og små - må følge folkeretten.

*

125

Når vi står her i dag, en vakker vårdag, og ser det norske flagget vaie fritt over Akershus festning, blir vi minnet på hvor viktig det er å kjempe for de mest grunnleggende verdiene våre;

130 Det gjelder ikke bare fordi de er vedtatt, men også fordi de forsvares.

Demokrati og ytringsfrihet, menneskerettigheter og menneskeverd.

Dette er verdier vi ikke kan ta for gitt eller som er vunnet en gang for alle.

135

De må forsvares og kjempes for, igjen og igjen.

Derfor går det en takk til alle som har kjempet for dette opp igjennom årene.

140

*

8. mai er frigjøringsdagen. Men det er også Norges veterandag.

145 Dette er dagen da vi hedrer og takker våre veteraner, fra andre verdenskrig og frem til i dag.

Rundt 100.000 norske kvinner og menn har tjenestegjort i internasjonale operasjoner i over 40 land.

150

Våre soldater har stått i krevende og farlige oppdrag.

Alle har gjort det for å forsvare vår trygghet og vår frihet.

155 Vi vet, og dere vet at det koster å forsvare disse verdiene.

Kostnadene er noen ganger svært høy.

160

Det viser minneplakettene på veteranmonumentet på den andre siden av plassen her.

Vi skal aldri glemme dem som gav sitt liv og alle dere som er villige til å risikere livet for Norge.

165

*

Så til alle våre veteraner,

170

Dere fortjener vår anerkjennelse og støtte. Også etter at dere har kommet hjem

Men først og fremst fortjener dere, og deres familier, vår dype takknemlighet.

Tusen takk.

175

*

Vi markerer frigjøringsdagen og veterandagen i det frie Norge.

Gratulerer med dagen!

180

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/en-dag-for-takknemlighet-og-ettertanke>

185

190

195

200

205

210

215

220